

KADERS VOOR EEN WOLVENPLAN

Landelijk Overleg Wolf

AANLEIDING

De provincies zijn bezig met het actualiseren van het vigerende Wolvenplan .

Medio 2022 moet dat leiden tot een Wolvenplan 2.0 .

Het Landelijk Overleg Wolf (LOW) waarin de verschillende stakeholders vertegenwoordigd zijn is betrokken bij de tot standkoming van dit plan . Het LOW wordt geïnformeerd over de onderliggende stukken , maakt daar waar nodig kanttekeningen en krijgt de gelegenheid om over het conceptplan advies uit te brengen .

Het LOW heeft echter de conclusie getrokken dat de effectiviteit van haar advisering vergroot kan worden indien in vroeg stadium een gezamenlijk gedragen kader voor het Wolvenplan opgesteld zou kunnen worden .

Op hoofdlijnen en in het besef dat deze kaders niet dwingend kunnen zijn voor het uiteindelijke plan en in de uitwerking nog veel vraagstukken een antwoord behoeven .

Maar wel met de hoop dat een gezamenlijk gedragen verhaal van verschillende maatschappelijke organisaties en belanghebbende de impact op het uiteindelijke plan vergroot .

In het navolgende wordt een schets van dat verhaal gepresenteerd .

BENADERING

De wolf is er . Dat zijn wij niet meer gewend , daar moet iedereen mee leren omgaan .

De wolf zal waarschijnlijk blijven en vaker en op meer plaatsen verschijnen .

Veel is al geleerd over de wolf , veel valt er nog te leren .

Ruimte voor de wolf in Nederland gaat niet zonder conflicten : met name schapen en andere landbouwhuisdieren zijn een prooi van de wolf .

Dat verstrekt de roep om maatregelen : soms om de wolf in zijn territorium te beperken , soms om preventieve maatregelen te nemen ter bescherming van landbouwhuisdieren .

Dat lijken tegenstrijdige benaderingen en deels is dat ook zo. Maar in de kern zijn er ook vele gemeenschappelijke elementen te vinden als het gaat om de positie van de wolf in Nederland .

Die gemeenschappelijke elementen zijn in dit advies van het LOW leidend geweest .

Centraal staat daarbij de notie dat het beschermen van landbouwhuisdieren ook betekent het beschermen van wolven en omgekeerd . Het verbindende element daarin is het draagvlak in de Nederlandse samenleving .

Conflictloos zal het nooit worden , conflictarm moet haalbaar zijn .

Verder beseft het LOW dat in het verhaal van de wolf in Nederland in de tijd gezien verschillende fases te onderkennen zijn die ieder een eigen beleidskader , eigen acties en handelingsperspectieven vereisen .

Deze -3- fases vormen het raamwerk voor het hierna te vertellen verhaal .

Kaders voor het wolvenbeleid

Tussen de komst van de wolf in Nederland en het definitieve verblijf kunnen 3 fases onderscheiden worden die nopen tot een eigen beleidskader, eigen acties en handelingsperspectieven afgestemd op die 3 fases.

Huidige fase: DE INITIELE FASE

De wolf is gesignaleerd in Nederland en de verwachting is dat deze blijft.

Velen zijn verrast over het gedrag van de wolf: de trekroutes van de zwervende wolven de prooien. Inzet in deze fase is om zoveel mogelijk te leren en om in acute probleemsituaties adequaat in te kunnen grijpen. Er wordt gezocht naar de beste preventieve maatregelen en communicatiestrategieën om die maatregelen te implementeren.

Er worden verblijfsgebieden aangewezen met als belangrijkste doel een grondslag te hebben voor een vergoeding van preventieve maatregelen voor schapenhouders.

Veel elementen worden nog onderzocht: onder andere de hoogte en karakter van de vergoeding. Maar ook de technische aspecten.

Er is relatief weinig animo bij dierenhouders voor structurele preventieve oplossingen. Vooral incidentgedreven Overheden reageren daarop met interventies om de directe impact rondom de incidenten te beperken, bij voorbeeld door het ter beschikking stellen van flexnetten. Alle schade door wolven wordt vergoed.

Het interprovinciale wolvenplan zoals dat is vastgesteld, is een leidend beleidskader.

De looptijd van dat huidige plan (t/m 2021) kan ruwweg beschouwd worden als de initiele fase .

Eindfase: HET EINDBEELD

De wolf is definitief gevestigd.

Iedereen die dat wil heeft preventieve maatregelen genomen om de landbouwhuisdieren te beschermen. Bij nieuwe investeringen ten behoeve van deze dieren, is preventie de norm en daarin heeft de eigenaar van de landbouwhuisdieren een eigen verantwoordelijkheid. Via de beheerpakketten van agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer wordt wel een bijdrage verstrekt.

Schade aan landbouwhuisdieren blijft vergoed worden.

Op de schaal van Nederland en de direct omliggende landen is het Internationale managementplan operationeel.

Bij het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd in dat managementplan is er - ook in juridische zin - ruimte ontstaan om de positie van de wolf in onze samenleving af te wegen tegen andere belangen. Dat kan betrekking hebben op het aanwijzen van " eigen " leefruimte voor de wolf en het verbeteren van de kwaliteit ervan voor de wolf. Maar ook op het actief verjagen, met ultiem een afschot van wolven in ongeschikte gebieden waar de maatschappelijke impact van de wolf per saldo als te negatief wordt ervaren. De criteria hiervoor zijn in deze fase helder vastgelegd en voldoen uiteraard aan de nationale en internationale regelgeving op dat punt.

In het Interprovinciale Wolvenplan 2.0 worden de contouren van dit eindbeeld geschetst en waar mogelijk vastgelegd. Daarmee is een perspectief geschetst dat ook richtinggevend is voor activiteiten in de ontwikkelfase.

In het Wolvenplan wordt een concreet actieplan met tijdlijnen opgenomen voor de noodzakelijke stappen om tot het geschetste beleid in deze eindfase te komen.

DE ONTWIKKELFASE

De wolf heeft zich naar alle waarschijnlijkheid definitief gevestigd in Nederland. Zwervende wolven worden steeds meer gesignaleerd in het land, ook op plaatsen die niet verwacht waren. Maatschappelijke acceptatie is wisselend.

De roep op heldere beleidskaders voor omgang met de wolf neemt toe.

Schapenhouders en anderen willen en krijgen een duidelijker handelingsperspectief wat betreft de bescherming van hun dieren.

Er komt langzaam maar zeker meer consensus over de waarde, nut van de verschillende preventieve maatregelen inclusief over de technische aspecten.

Alle relevante provincies hebben geactualiseerde preventieplannen die met de betrokken stakeholders zijn opgesteld. In gebieden waar de wolf al langer gevestigd is wordt van schapenhouders verwacht dat zij op een aanval van wolven zijn voorbereid.

Er wordt een dynamische balans gevonden tussen beschermen van de wolf conform wet- en regelgeving en beheersmaatregelen, vastgelegd in protocollen die duidelijkheid bieden.

Tot de beschermingsmaatregelen behoren vergroting van de kwaliteit van het leefgebied door zonering, verkeersremmende maatregelen, veiligstellen prooiaanbod, preventieve maatregelen, voorlichting.

Tot de beheersmaatregelen die afhankelijk van de situatie ingezet kunnen worden behoren voorkomen, verweren, verjagen, opjagen van de wolf en incidenteel afschot bij problematisch gedrag of situatie.

Met als uiteindelijk doel een stabiel door velen gedragen beleidskader te ontwikkelen in deze fase, is het wenselijk dat de vergoedingsregeling bij schade op peil blijft, evenals de subsidie voor preventieve maatregelen. Met een uitbreiding naar andere landbouwhuisdieren. Voor zowel particuliere als bedrijfsmatig gehouden dieren. Het instrumentenpakket is inmiddels uitontwikkeld en wordt desgewenst gedifferentieerd naar gebieden toegepast.

In deze fase wordt gewerkt aan de voorbereiding van meer structurele financiering van activiteiten die het leefgebied van de wolf kwalitatief verbeteren. Dat geldt ook voor de beheerkosten van preventieve maatregelen.

Ontwikkelen van wolfinclusieve beheerpakketten in zowel het agrarisch natuurbeheer als in het natuurbeheer kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Internationaal wordt het initiatief genomen om tot een Managementplan voor de wolf te komen gericht op het gezamenlijk creëren, beoordelen en het instrumenteren van grensoverschrijdende instandhoudingsdoelstellingen.

In het Interprovinciale Wolvenplan 2.0 worden de beleidskaders geformuleerd gebaseerd op de situatie zoals die bij de ontwikkelingsfase hoort en zoals hierboven op hoofdlijnen is weergegeven .

Samengevat omvat het Wolvenplan 2.0 dus 2 hoofdelementen :

- Een schets van de “ eindsituatie “ inclusief de acties om tot die situatie te komen .
- Een schets van de ontwikkelfase met het beleid , de maatregelen , de acties die daarbij horen .

3 jan 2022